

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 15- 05 - 2021

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών εννοιών:

- α. Υψηροσία Παλινοστήσεως και Περιθάλψεως
- β. Ταμείο Περιθάλψεως
- γ. Ορεινοί

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της Α στήλης με αυτά της Β.

ΠΡΟΣΟΧΗ: δύο στοιχεία της Β στήλης περισσεύουν.

A	B
1) Μακεδόνες	α) Αίγινα
2) Σουλιώτες	β) Ψαρά
3) Υδραίοι	γ) Νέα Πέλλα
4) Κυδωνιείς	δ) Κουτσούφλιανη
5) Ψαριανοί	ε) Ζαπάντι
	στ) Ανίβιτσα
	ζ) Πειραιάς

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Πώς διαμορφώθηκε η βιομηχανική δραστηριότητα στην Ελλάδα από το 1870 μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα;

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν η επίδραση της Μικρασιατικής καταστροφής:

- α) στην εξέλιξη της Μεγάλης Ιδέας; (μονάδες 8)

β) στην υπέρβαση των χρόνιων ανεπαρκειών της ελληνικής διοίκησης κατά την περίοδο 1922-1936; (μονάδες 7)

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες των παρακάτω κειμένων και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

- α) στις αντικρουόμενες απόψεις που διατυπώθηκαν σχετικά με τη διαχείριση της εξουσίας και τη δομή του υπό ίδρυση κρατικού οργανισμού κατά τα πρώτα χρόνια της ελληνικής Επανάστασης (μονάδες 13),
- β) στο περιεχόμενο του Συντάγματος της Επιδαύρου (μονάδες 6) και
- γ) στο βαθμό υλοποίησης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων μέσω της ψήφισης του παραπάνω Συντάγματος (μονάδες 6)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Παρουσιασθείς (σημ.: ο Δ. Υψηλάντης) εις Ύδραν (σημ.: το καλοκαίρι του 1821) ως πληρεξούσιος του Γ. επιτρόπου της Αρχής, υποδέχεται και αναγνωρίζεται υπό των προκρίτων· μεταβαίνει εις Σπέτσας και αναγνωρίζεται ωσαύτως· εκείθεν μεταβαίνει εις Άστρος συνωδευμένος με τον επίσκοπον Βρεσθένης, επί τούτω σταλέντα υπό των Πελοποννησίων, όπου, αφ' ου τον υπεδέχθησαν τα μέλη της Γερουσίας και πολλοί των προκρίτων της Πελοποννήσου και της Στερεάς Ελλάδος και των Νήσων, και των οπλαρχηγών και στρατιωτών, μετέβησαν όλοι εις το εν Βερβένοις στρατόπεδον να συμβουλευθώσι περί των πραγμάτων. Αυτόθι ο Υψηλάντης ανέγνω το έγγραφον, δι' ου αποκαθίστατο πληρεξούσιος του Γ. επιτρόπου της Αρχής και οι Έλληνες επευφήμησαν...

Τότε οι ολιγαρχικοί τον διεφιλονείκησαν το δικαίωμα της επ' ονόματι του παραδόσεως του ειρημένου φρουρίου, τον είπον ότι έπρεπε να παραδοθή εν ονόματι του έθνους, και τον δίδουσι να εννοήση ότι δεν τον αναγνωρίζουσιν ως τοιούτον οποίος επαρουσιάσθη, και δεν τον παραχωρούσι την εξουσίαν, την οποίαν εν ονόματι της Αρχής της εταιρείας αντιποιείται. Αυτοί ζητούσι να επικυρώση την Γερουσίαν των, να διευθύνη δε τα πράγματα, και να κινή τα στρατεύματα, παρά των συγγενών και των οικείων των διοικούμενα, κατά τας αποφάσεις της Γερουσίας, ήτις έμελλε να ήναι το συμβούλιόν του· προ λίγου μάλιστα εφρόνουν να τον ψηφίσωσι και αυτόν απλούν μέλος, μίαν και μόνην ψήφον έχοντα εις τας αποφάσεις της. Ο δε Υψηλάντης κατά την έννοιαν του τίτλου, πληρεξούσιος του Γ. επιτρόπου, αναπτυχθείσαν υπό του Νεοφύτου Βάμβα, τον οποίον έχει αρχικαγγελάριον και σύμβουλον, εννοεί να ήναι υπέρτατος άρχων και να διευθύνη τα τε πολιτικά και τα πολεμικά κατά τινάς όρους· να ήναι δε ο πληρεξούσιος αρχιστράτηγος της Ελλάδος και τα στρατεύματα να εξαρτώνται και να διευθύνωνται απολύτως από αυτόν· θέλει και να διορισθή αντί της Γερουσίας ειδός τι συμβουλίου, να χρησιμεύση ως φροντιστήριον, δια να προμηθεύη τ' αναγκαία δια τον πόλεμον.

[Ν. Σπηλιάδη, Απομνημονεύματα (Α΄ 203-213) [Πηγή: Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας από τις Πηγές, Γ΄ Λυκείου, Αθήνα 1998, σσ. 92-93]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το Σύνταγμα της Επιδάουρου έθεσε τας βάσεις της οργάνωσης της νέας, εθνικής, εξουσίας ως εξής: α') Η «Διοικήσις» σύγκειται εκ δύο σωμάτων, βουλευτικού και εκτελεστικού, τα δύο δε αυτά σώματα «ισοσταθμίζονται με την αμοιβαίαν συνδρομήν των εις την κατασκευήν των νόμων, διότι ούτε αι του βουλευτικού αποφάσεις έχουσι κύρος νόμου άνευ της επικυρώσεως του εκτελεστικού σώματος, ούτε τα σχέδια νόμων όσα προβάλλονται παρά του εκτελεστικού εις το βουλευτικόν έχουσι κύρος αν δεν εγκριθώσιν από το βουλευτικόν σώμα». Ιδρύθη τουτέστιν αντιπροσωπευτικόν σύστημα, συγκείμενον εκ μιας βουλής, και αφ' ετέρου πολυπρόσωπος ανωτάτη Αρχή της εκτελεστικής εξουσίας, εις τα δύο δε αυτά όργανα εν συμπράξει ανετέθη η νομοθετική εξουσία. Ειδικώτερον εις την εκτελεστικήν εξουσίαν εχορηγήθη δικαίωμα κυρώσεως των νόμων –απόλυτον veto- χωρίς ν' αναγνωρισθή εις αυτήν δικαίωμα διαλύσεως της Βουλής. β') Το δικαστικόν «είναι ανεξάρτητον από τας άλλας δύο δυνάμεις, του εκτελεστικού και του βουλευτικού».

[Α. Σβώλου, Τα Ελληνικά Συντάγματα, σ. 63]

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου

Το πολίτευμα τούτο, δια να μη διεγείρη, ως δημοκρατικόν την δυσπιστίαν της Ιεράς Συμμαχίας, ωνομάσθη «προσωρινόν». Διεκρίνετο, όπως αντιλαμβάνει κανείς, από έντονον αντιαπολυταρχικήν διάθεσιν. Βεβαίως δε, λόγω του πολυαρχικού χαρακτήρος του, και συγκεκριμένως λόγω της χρονικώς περιορισμένης θητείας του εκτελεστικού, της ελλείψεως ενότητας και ισχύος του πολυμελούς εκτελεστικού, δεν ήτο προωρισμένον να διευκολύνη τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας, ο οποίος πιθανώς θα ηυδοκίμει περισσότερο υπό την διεύθυνσιν ενός ή ολίγων προσώπων. Αλλ' η διαχειριζομένη τον Αγώνα κατά τόπους αριστοκρατία των προεστών και των στρατιωτικών δεν ηνείχετο ευκόλως την αρχήν ενός μόνον προσώπου, τόσω μάλλον, καθόσον δεν φαίνεται να υπήρχεν εκείνην την εποχήν αρχηγός του μαχομένου λαού ικανός να επιβληθή γενικώτερον δια της υπεροχής του.

[Α. Σβώλου, Τα Ελληνικά Συντάγματα, σελ. 64]

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

- α) Σε ποιες περιοχές κατέφυγαν οι Χίοι πρόσφυγες ύστερα από την καταστροφή του νησιού τους; (μονάδες 7)
- β) Ποια φροντίδα έδειξαν οι τοπικές αρχές και η κεντρική διοίκηση απέναντί τους; (μονάδες 9)
- γ) Ποια ήταν η έκβαση της επανάστασης για ανακατάληψη του νησιού από τους Τούρκους κατακτητές; (μονάδες 9)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Από τα πλούτη στο δημόσιο οίκτο

Μεγάλος αριθμός προσφύγων από τη Χίο είχε καταφύγει στην Κόρινθο. Έβλεπες ανάμεσά τους γυναίκες ωραίες και ντελικάτες, που ζούσαν λίγο πριν μέσα

στα πλούτη, να καταφεύγουν στο δημόσιο οίκτο, για να κρατηθούν στη ζωή, μια ζωή θλιβερή πια και στερημένη. Μερικές γεννούσαν στο ύπαιθρο χωρίς καμιά βοήθεια, εκτεθειμένες στην υγρασία και το κρύο της νύχτας. Ήταν σπαραχτικό το θέαμα αυτών των γυναικών. Πάνω στα κουρέλια που φορούσαν διακρίνονταν ακόμα τα χρυσά κεντήματα.

[Maxime Raybaud, Mémoires sur la Grèce, pour servir a l' histoire de la guerr]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Προσπάθειες αποκατάστασης των Χίων προσφύγων

Η κυβέρνηση εις ευθύς εξ αρχής, όσον της ήτο δυνατόν, δια την παραχώρησιν οικιών και άλλων καταλυμάτων. (...) Δια της υπ' αριθ. 1008/20- 4-1822 διαταγής (...) επαφίετο εις την φροντίδα του υπουργού των εσωτερικών να ενεργηθή ακριβής καταγραφή των διασωθέντων εις τα διάφορα μέρη της επικρατείας προσφύγων [από τη Χίο], να γίνη διάκρισις των ορφανών, χηρών, ανδρών κλπ., ως και να δηλωθή το όνομα, η τέχνη, το επάγγελμα και η κατάστασις εκάστου αυτών. Η δε καταγραφή να υποβληθή το ταχύτερον εις την κυβέρνησιν. Εν τω μεταξύ οι άποροι, αι χήραι, τα ορφανά έπρεπε να τρέφονται δημοσία δαπάνη. Εν συνεχεία δια του υπ' αριθ. 1072/25-4-1822 εγγράφου προς τον ίδιον υπουργόν ο πρόεδρος του εκτελεστικού προσκαλεί αυτόν να φροντίση να διαμοιρασθούν οι πρόσφυγες εις τας πλησίον κωμοπόλεις και χωρία και να δοθή εντολή εις τους προεστώτας να περιθάλπου τους πρόσφυγας, επειδή εν Κορίνθω (...) δεν υπήρχον πλέον οικίαι προς καταυλισμόν των προσφύγων.

[Απ. Βακαλόπουλος, ό.π., σσ. 52-53.]

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η αποτυχημένη εκστρατεία εναντίον της Χίου

Η εκστρατεία της Χίου είχε αναληφθή με πρωτοβουλία και με δαπάνες των Χίων της Σύρου κυρίως και είχε εγκριθή «εξ αλογιστίας και χαλαρότητος» από την Αντικυβερνητική Επιτροπή, που διέθετε για την εκστρατεία αυτή το σώμα του τακτικού στρατού υπό τον Φαβιέρο.

Η επιχείρησις ήταν εκ των προτέρων καταδικασμένη σε αποτυχία, εφόσον ούτε οι Χίοι ούτε η ελληνική κυβέρνηση διέθεταν τα απαιτούμενα οικονομικά μέσα, για να είναι δυνατόν να εξασφαλίζονται συνεχείς ενισχύσεις (...) και διαρκής παρουσία ισχυρών ελληνικών ναυτικών δυνάμεων, ώστε να εξουδετερώνονται οι δυσμενείς συνέπειες από τη γεωγραφική θέση του νησιού, οι δυνατότητες δηλαδή του εχθρού να στέλνη μεγάλες ενισχύσεις ιδίως από τη Σμύρνη.

[Αλέξ. Δεσποτόπουλος, Η Επανάστασις κατά το 1828, Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΒ', σ. 490]